

en Echange können ze hunn iwwert déi verschidde Rendez-vousen, déi een hat. Mee Dir verstitt, dass et net am Interêt vum Land ass a vun onser Wirtschaft, fir op der Place publique alles duerzeleeën. Mee am Sënn vun der Transparenz sinn ech bereet, dat selbstverständlech ze maachen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci dem Premierminister. An och hei huet den Här Mosar nach eng Zousazfro.

M. Laurent Mosar (CSV) | Jo. Merci fir d'éischt dem Premier fir seng Äntwerten, mee haaptsächlech och fir déi Offer, fir dat eng Kéier an d'Kommissioun ... Ech verstinn dat honnertprozenteg. An et war och elo net mäin Objektiv, dass Dir hei elo sollt bis an den Detail goen, mee, ech mengen, et wier awer wichteg, dass mer dat géifen am Kontext vun enger Kommissioun oder souguer zwou Kommissiounen – vu mir aus – maachen.

Dann, wat de Memorandum of Understanding betrëfft, do hate mir zwar eng Prozedur, déi, ech fanne, net schlecht funktionéiert. Dir wësst et selwer: Beim Vertrag mat der CLT-UFA, do konnt jiddwereen en Accès kréien. Ech mengen also, dass et hei parfaitement méiglech wär, en änlechen Exercice ze maachen. Elo ass et awer och méiglech, deemno wat fir eng méi Detailexplicatioun mer do kéinten an enger Kommissioun kréien, dass et vläicht emol net onbedéngt noutwendeg wier. Nach eng Kéier: Mir wären op jidde Fall frou, wann all Deputéierten do en Accès géif kréien.

An dann drëtt Remark, an do sinn ech elo net ganz esou zefridde mat der Äntwert vun eise Premier: dass ass trotzdeem par rapport zu Google. An do wëll ech nach eng Kéier soen, dass de Wirtschaftsminister virun enger Rei vu Méint mir quasiment op déi selwecht Froen hei geäntwert huet, andeem e gesot huet: „Eigentlich kéint weeder den Ekonomiesministère, nach ganz besonnesch den Ëmweltministère nach virufueren an deem Dossier, well se ganz einfach keng Reaktioun a keng Äntwert méi kritt hätte vu Google.“

Dat heescht, dass den Dossier vu Google hier – net hei vun der Administratioun oder vun de Ministère – eigentlech net méi schéngt wëlle virugefouert ze ginn. An duerfir huelen ech jo awer un, Här Staatsminister, wéi Der do mat der Presidentin vu Google geschwat hutt, dass déi Iech awer vläicht déi eng oder aner Indicatioun iwwer hir „Wëlleitëiten“ – wann ech dat dann emol esou kann ausdrécken – par rapport zu Lëtzebuerg an zu Bissen ausgedréckt huet. Ech hunn awer och kee Problem, wann Der elo sot: „Ech wëll dat net hei am Plenum elo ausbreeden“, dass Der dat dann och am Kader vun enger Kommissiounssitzung maacht.

Merci.

M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État | Här President, ech fänken direkt mat der leschter Fro un: Wann ech Iech eppes ze annouciéieren hätt, géif ech dat och hei maachen! Ech annouciéieren Iech genau dat selwecht hei, wéi ech et och an enger Kommissioun géif maachen. Ech weess näischt Definitives vu Google! A soulaang ech näischt Definitives vu Google weess, annouciéieren ech näischt.

Et si scho vill ze vill Annoncë komm, lénks a riets, an deem ganzen Dossier, déi deem Dossier méi schueden, wéi hëllefen. Dowéinst: Wann eng Confirmatioun hunn, dass et nees leeft, dass d'Baugeneemung do ass, dass den ..., da sinn ech deem Éischten, dee bei Iech kënnt, fir Iech dat och ze annouciéieren.

Déi zweet Fro, dass ass déi vun der Kommissioun vum MoU. Ech muss Iech do soen: Dir hutt eis och matgedeelt, Dir géift Iech Reegele ginn! Dowéinst:

Ech si just en attente. Wann d'Chamber seet: „Jo, mir hunn eis déi Reegele ginn, mee mir maache se net.“ Mee Dir hutt eis matgedeelt: „Fir dat ze evitéieren, gi mer eis Reegelen.“

Dofir: Et ass an Ären Hänn! Dir sidd den éischte Pouvoir. Wann Dir der Meenung sidd, dass dat, wat Der gëscht gesot hutt, haut net méi richtig ass, da musst Der eis dat matdeelen! Mee gëscht krute mer nach gesot, Dir wiert am Moment amgaangen, drun ze schaffen, fir eeben och déi Confidentialitéit ze garantéieren an eeben och déi Responsabilitéit, déi d'Beamten och hunn ..., och dat selwecht dann hunn an deem dote Kontext.

Well ech wëll just drun erënneren, dass am Arrêt Clement drasteet, dass Der jo d'selwecht ze considéieren sidd wéi déi. An dowéinst: Déi hunn och Obligatiounen – Dir hutt keng, well et eeben e spezielle Statut ass. An et ass eebe wéinst deem Ënnerscheid, deem am Text och ass, dass eeben déi Fro opkomm ass, dass Dir Iech géift Reegele ginn. Moi, je suis en attente.

An déi éischt Fro weess ech net méi, wat se war. Mee Dir hutt ... Oder war dat alles?

M. Laurent Mosar (CSV) | Nee, ech hunn Är Offer ugehall.

M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État | A voilà! Meng Offer ugehall. Ok, voilà!

Ech soen Iech Merci, Här President. An da si mer ... Mir waarden dann op Är Proposen.

M. Fernand Etgen, Président | Merci dem Här Premier- a Staatsminister Xavier Bettel.

4. Dépôt d'une proposition de loi par M. Gilles Roth

An da géif ech dem Här Roth d'Wuert gi fir den Depot vun enger Proposition de loi. Här Roth, Dir hutt d'Wuert.

Exposé

M. Gilles Roth (CSV), auteur | Merci, Här President. Ech erlabe mer, am Numm vun dem Marc Lies, dem Elisabeth Margue an a mengem eegenen Numm, gedroe vun der CSV-Fraktioun, eng Gesetzespropositioun ze deposéieren. Et geet eigentlech drëms, eng Rei vu punktuell Steiermoosname kuerzfristeg ze maachen, fir de Wunnengsbaumaart ze redynamiséieren.

Um Wunnengsbaumaart leeft de Moment net ganz vill. D'Carte vun de Commande vun Neibaute fir Logementer wäerten ab Abrëll/Mee wierklech op gläich null goen. Eleng 2023 wäert d'Unzuel vun de geschatenen 3.800 Logementer, déi sollte gebaut ginn, op 2.300 erofgoen. Also e Manktum vun 1.500 Wunnengen.

Dobäi muss ee soen, dass et net un de Baugeneemung läit, mee ganz einfach u feelenden Investissementen. A wann et zu Lëtzebuerg dem Bau gutt geet, da wësst Der, da geet et och der Economie a virun allem dem Handwerk gutt – an emgedréit ass et natierlech och wouer. Mir risquéieren do wierklech, kuerzfristeg an eng Logementskris ze kommen.

Dofir proposéiere mir am Numm vun der CSV, dass kuerzfristeg d'TVA um Wunnengsbau soll op 3 % erofgesat ginn. Dëst soll souwuel fir den Eegebedarf wéi och fir de Locatif zielen.

Zweetens: Den entspriechenden TVA-Steierkredit soll vu 50.000 Euro an 100.000 Euro an d'Luucht gesat ginn. Dat géif konkret bedeuten, dass ee bis ronn 770.000 Euro – 769.230 Euro prezis – Baupräis vum vergëschtegten TVA-Taux kéint profitéieren.

De Steierkredit op de Enregistrementskäschten, de sougenannte „bëllegen Akt“, dee soll vun 20.000 op 50.000 Euro an d'Luucht goen.

An de Plaffong vun den ofsetzbaren Zënse bei enger Eegewinnung soll verduebelt gi vun 2.000 op 4.000 Euro pro Persoun an engem Stot.

An da leschtens: De sougenannten „amortissement accéléré“ op Neibauten, dee sollt och zäitweilg – ech ënnersträichen: zäitweilg! – erëm op 6 % eropgesat ginn.

All dës Moosname sollen eiser Usicht no an enger éischter Phas op d'Steierjoren 2023 an 2024 limitéiert ginn, fir genau deen Effet de dynamisation ze hunn. Dës Moosname kaschten natierlech de Staat Suen, mee et gëtt am Endeffekt méi bëlleg, well zeg Failliten am Bausecteur an eng weider Verschäerfung vum Logementsproblem, déi wieren an eisen Ae méi grav.

8149 – Proposition de loi visant à redynamiser le marché immobilier

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Roth.

5. 7963 – Projet de loi relative à l'intégration d'œuvres artistiques dans les édifices publics et portant modification de : 1° la loi modifiée du 19 décembre 2014 relative 1) aux mesures sociales au bénéfice des artistes professionnels indépendants et des intermittents du spectacle 2) à la promotion de la création artistique ; 2° la loi modifiée du 8 avril 2018 sur les marchés publics

Mir kommen elo zum nächste Punkt um Ordre du jour, dem Projet de loi 7963 iwwert d'Afféiere vun engem legale Kader fir éffentlech Acquisitiounen a Bestellungen vu kënnschtlerschem Wierken. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. An d'Wuert huet elo d'Madamm Rapportrice vun dësem Projet de loi, déi honorabel Madamm Djuna Bernard. Madamm Bernard, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Culture

Mme Djuna Bernard (déi gréng), rapportrice | Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech stellen Iech elo de Rapport zum Projet de loi 7963 vir, bei deem et ëm d'Integratioun vu Konschtwierker beim Bau, bei der Renovatioun respektiv der Transformatioun oder der Extensioun vun éffentleche Gebaier geet.

Am Sproochgebrauch benotzt een dofir oft den Term „Kunst am Bau“. Dëse Regimm gouf et, wuel gemierkt, och scho virun dësem Projet de loi. E gouf bis elo am Kader vun Artisten- an Intermittentsgesetz vun 2014 gereegelt, dass mer jo och rezent iwwerschaft hunn, mee elo kritt dëse Projet eebe mat dësem Gesetz en eegene Kader.

De Kulturentwécklungsplang 2018–2028, iwwert deem am Kader vu sëllege Kulturgesetzter an Debatte jo ëmmer erëm rieds ass, fuerdert a senger Recommendation Nummer 20: „Mener une réflexion prospective sur la loi qui instaure les commandes publiques“.

Dës éffentlech Commande vu Konschtwierker, wéi Installatiounen, Biller a Skulpturen am éffentlechen Raum an a Gebaier, stellen natierlech e beträchtleche Bestanddeel vun den Opträg vun eise Kënnschtler duer. Si beräicheren eiser aller Alldag, andeems se enger Plaz eng Charakteristik ginn, andeems se

engem vläicht sterile Raum eng Identitéit, enger Schoul méi Faarf oder enger Administratioun méi Wäermt ginn.

Dëst Gesetz huet den Usproch, de legale Kader ze verbesseren, all déi concernéiert Acteure besser ze sensibiliséieren, déi administrativ a finanziell Prozeduren ze vereinfachen an och um Niveau vum Fong verschidden Termen ze clarifiéieren.

Et bleift mam neien Text bei engem Minimum vun 1 % vun de Käschte fir Bau oder Transformatioun vun engem öffentleche Gebai, déi an d'Konscht am Gebai fléisse sollen. Dee Prozentsatz steet awer net méi an engem Reglement, mee ab elo direkt am Gesetz. En ass och no uewen op. Allerdéngs kënnen pro Projet maximal 500.000 Euro mobiliséiert ginn. Hei inclus si sämtlech Fraisen a Relatioun mam Projet artistique wéi och der Selektioun vun den Artisten an der Aarbecht vum Comité artistique. Ervizehiewen ass och, dass d'Gesetz elo prezisiéiert, dass d'Konschtwierker net nëmmen am Gebai kënnen ugesidelt ginn, mee och an den Alentouren.

Ënnert dëst Gesetz fale Projeten, déi wéinstens zu 25 % aus staatlecher respektiv Gemengenhand finanziéiert ginn. Dëst gëllt, wéi gesot, net just bei neie Konstruktiounen, mee och bei Ëmbau- a Renovatiounsarbechten.

D'Gesetz erweidert och d'Zuel vun den Type vu Gebaier, op déi et sech applizéiert. Cibléiert si mam neien Text all d'Gebaier, déi e Public accueilléieren. Industriell, kommerziell oder technesch Gebaier sinn also ausgeholl.

Fir d'Applikatioun vum Regime am Interêt vun alle Concernéierten ze verbesseren, bréngt d'Gesetz eng Rei vu Verännerunge beim Marché-publics-Gesetz. Hei gëtt déi sougenannt „publication restreinte avec publication d'avis“ favoriséiert, an et gëtt eng Rei Konditiounen prezisiéiert, fir souwuel der öffentlecher Hand wéi de Konschtschaffenden en transparenten an effiziente Kader ze ginn.

Zu gudder Lescht bréngt dëst Gesetz och nach Ännerungen um Niveau vun de berodenden Organer:

- Dat ass eemol d'Commission de l'aménagement artistique, e permanente Gremium, deem d'Missioun huet, souwuel de Maîtres d'ouvrage wéi de Kënschtler mat Berodung, Sensibilisatioun an Informatiounen zur Sait ze stoen.

- Pro Projet gëtt dann och nach e Comité artistique agesat, dee fir den Einzelfall vun deene jeeweilige Projeten dann zoustänneg ass.

D'Detailer vu Missioun a Fonctionnement vun dëse Gremie gi per groussherzoglech Règlement fixéiert a si ersetzen zesummen déi fréier Commission de l'aménagement artistique, wéi et se scho gouf.

Par rapport zu den Avisen, do krute mer vum Staatsrot eng Rei Remarken a Recommandatiounen, awer keng Opposition formelle.

Och d'Chambre de Commerce huet hir Zoustëmmung ginn an hat keng weider Remarken. De Syvicol begréisst den Echange am Virfeld vum Projet an d'Kommissioun huet och an hiren Aarbechte verschiddene Remarque vum Syvicol Rechnung gedroen.

D'Gesetz gouf am Februar 2022 deposéiert. Mir hunn et de 27. Oktober 2022 an der Kommissioun diskutéiert an eng Serie Amendements parlementaires gestëmmt. Den Avis complémentaire vum Staatsrot krute mer Mëtt Dezember an de schrëftleche Rapport gouf an der Kulturkommissioun vum 19. Januar 2023 unanime ugeholl.

Ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren an ech ginn och heimadder den Accord vun der grénger Fraktioun.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools der Madamm Rapporteuse Djuna Bernard.

An éischten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Octavie Modert. Madamm Modert, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

Mme Octavie Modert (CSV) | Villmools merci, Här President, fir d'Wuert. Léif Kolleeginnen a Kollegen, ech wëll fir d'éischt der Rapporteuse, dem Djuna Bernard, Merci soe fir säi Rapport.

Mir schwätzen hei vläicht iwwer e kuerzt, awer e wichteg Gesetz, well Konscht um Bau ass wichteg, a wichteg net nëmmen als öffentlech Konschtförderung an als Ënnerstëtzung fir Kënschtler, mee awer och fir d'Aemierk op d'Konscht ze bréngen, fir d'Visibilitéit och vum Artist besser ze maachen a fir d'Sensibiliséierung an den Accès vun engem méi grouse Publikum.

Konscht um Bau oder Konscht am Bau ass also och Konscht am Alldag.

An zweetens ass et och ganz wichteg, dass déi öffentlech Hand als Bauräger sech bewosst ass, dass hir Roll iwwer Infrastrukturprovider erausgeet a mat der Konscht a Kultur d'Ausenanersetzung vun Iddien an d'Weiderbréngung vun der Gesellschaft gefërdert gëtt. Dat sinn eigentlech zwee wichteg Hannergrondaspekter, déi dëst Gesetz zousätzlech fërdert.

Dir Dammen an Dir Hären, no iwwer 20 Joer, well deem Text hei ass fir d'éischt net 2014 agefouert ginn – d'Madamm Bernard huet gesot: „Bis elo war et am Gesetz vun 2014 gereegelt“; jo, dat ass richtig, dat huet et iwwerholl –, mee et war schon 1999 agefouert ginn, also no iwwer 20 Joer kann een och en Text eng Kéier iwwerkucken. Dat ass ganz kloer.

Et ass hei en Deel Prezisiounen agebaut an agefouert ginn, déi ganz gutt a richtig sinn. Si sinn zum Deel aus der Praxis erëmgeholl ginn, aus der Praxis vu virdrun. Wann hei zum Beispill vun den Alentouren geschwat gëtt, déi sinn zum Deel och virdu matagebaut gewiescht, waren awer net expressis verbis am Text dran, se waren awer och net ausgeschloss. Dat ass also hei zum Beispill prezisiéiert ginn.

Oder Prezisiounen, déi néideg gi sinn, well d'Interpretatioun vum Staatsrot vun der Verfassung geännert huet an de leschte Joren. Sou kann een zum Beispill haut net méi alles an d'Reglementer schreien, wat awer 1999 an 2004 nach méiglech war. Dofir ass hei en Deel elo an d'Gesetz komm, dee virdrun, logescherweis, därer deemoleger legistescher Praxis no an de Reglementer drastoung.

Dat Ganzt mécht d'Uwendung méi kloer an ass dofir och ze begrëssen.

Och d'Aarbechten, d'Projeten an d'Gebaier si méi genau ëmraut. D'Gebaier sinn och mat den Amendementen zum Text nees méi grouss opgemaach gi wéi virdrun.

Ze begrësse sinn och d'Virschléi vum Syvicol an dass d'Virschléi vum Syvicol ugeholl an integréiert gi sinn, gradesou wéi déi begleetend Gremie geännert, prezisiéiert, gemaach gi sinn. Ech mengen, dat ass alles ze begrëssen.

D'Erausforderung ass sécher elo och an der Mise en oeuvre, an der Sensibiliséierung vun den Établissements publics, vun de Gemengen, natierlech vum Staat, fir dass den Text och ugewannt gëtt.

Eng Iddi, déi, mengen ech, och wichteg wär, vläicht eng Kéier ze soen, ass, dass een d'Benotzer soll matbeziehen an déi nei Oeuvre. Déi kënnen och vläicht schon an d'Konzeptioun do dovunner. Ech mengen,

dat ass och ëmmer eppes, wou d'Ausenanersetzung vum grouse Publikum mat der Konscht an dem kënschtlereche Schafen dann och nach eng Kéier eropgeet.

Déi iewescht Grenz vum Invest an d'Création artistique gëtt mat dësem Gesetz bei 500.000 Euro festgeluecht. Dat war zu CSV-Zäite weesentlech méi héich, op d'Duebelt, fir d'Kënstler ze ënnerstëtzen, an esou ass et mat engem laachenden An an och mat engem ganz bëssen trauregen An, dass d'CSV hiert Averstännis mat dësem Gesetz gëtt.

An ech soen Iech Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Modert. An nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här André Bauler. Här Bauler, Dir hutt d'Wuert.

M. André Bauler (DP) | Merci, Här President. Léif Alleguer, et ass wierklech e gudden Projet, iwwert dee mer haut hei schwätzen. Et geet heibäi souwuel ëm d'Uschaf wéi ëm d'Schaf vu Konschtwierker am Kader vun neien öffentleche Gebaier. Der Konscht sollen esou méi liicht wéi bis ewell d'Dieren a staatlechen a kommunale Gebailechkeeten opgemaach ginn. Unerkannte Kënschtler sollen hir Wierker, hir Molereien, hir Tabloen a Skulpturen an dëse Gebaier weise kënnen. Hir Wierker sollen hei eng dauerhaft Plaz fannen.

Konscht soll den Alldag begleeten vun all deene Mënschen, déi an öffentleche Gebaier schaffen a sech hei begéien. Näischt wier effektiv méi schlëmm wéi sterill Gebailechkeeten, an deene keng Plaz fir Konscht wier. Si hätte keng Séil, et géif hinnen u Perséinlechkeet an u Charakter feelen.

Et ass fir all Kënschtler, besonnesch awer fir déi renomméiert, haaptberufflech Lëtzeburger Kënschtler, déi och a grad international Unerkennung fonnt hunn, eng besonnesch Eier, fir hir Wierker a Ministère, Verwaltungen, Kulturzentren, awer och a grad a Schoulen ausgestallt ze gesinn. Dat valoriséiert hiert Schaffen, hir Kreativitéit, dat wäert hiert Kënnen op.

Konscht kennt jo vu kënnen a soll besonnesch och déi Jonk beréieren. Si soll interpelléieren, vläicht och emol provozéieren, virun allem awer soll si hinne weisen, dass den Alldag méi ass wéi just léieren, studéieren, schaffen an an de soziale Medien ënnerwee ze sinn.

An enger Welt, an där ëmmer méi Brutalitéit an Egoismus op der Dagesuerdung stinn, solle Konschtwierker weisen, dass et niend deem Materiellen och dat Immateriell gëtt. Si sollen deem, wat schéin, wouer a gutt ass, Madamm Minister, eng Plaz ginn, en Zeeche vun Hoffnung sinn, an domat dat duerstellen, wat de Mësch iwwert d'Banalitéit vum Gewéinlechen eraushieft.

Konscht ass an deem Sënn net nëmmen eng Valoriatioun vum Kënschtler, ma och eng Wäertschätzung vun all deenen, déi öffentlech Gebaier notzen, ob kuerz oder laang.

D'Vergaangenheet weist et eis: D'Konscht hat dacks keng bedeitend Plaz an öffentleche Gebailechkeeten. Der Konscht war dacks e marginaalt Dosi reservéiert, si hat seelen eng gutt Lobby, ganz nom Motto: „Muss dat sinn? Ass dat kee Luxus? Hu mer soss keng Suerge?“ Nee, Konscht ass kee Luxus, wéi ech virdrun erkläert hunn. Dat schreift och den Ordre des architectes et des ingénieurs an enger Nott, déi no enger Table ronde ënnert dem Titel „Comment intégrer l'art au construit et à l'espace public“ verfaasst gouf. Ech zitieren eng Kéier hei kuerz déi Nott: „Kunstprojekte

in oder an öffentlichen“, beziehungsweise „privaten Bauten sowie Kunstobjekte im öffentlichen Raum tragen zur Qualität von Gebäuden und der urbanen Umgebung bei und es handelt sich dabei keineswegs um Luxus. Es soll die Leute anregen, ihre Neugierde erwecken und eine Interaktion hervorrufen.“ Et bléif awer nach vill Sensibiliséierungsarbecht ze leeschten, gouf op dëser Table ronde vermierkt, souwuel beim Staat wéi och bei de Gemengen.

Et gëtt mëttlerweil eng Rëtsch pertinent Projeten an deem Zesummenhang. Ma leider stellt ee fest, datt nach ganz vill Sputt no uewen ass. Wann ech u verschidde grouss Gebaier denken, dann huet sech d'Begeeschterung fir Konschtwierker zolidd a Grenze gehale respektiv et ass iwwerhaupt kee Konschtwierk ugeschaaft ginn, obwuel dat finanziell e minimale Brochdeel vum ganzen Invest gewiescht wier.

Hei bleiwen also nach ettlech Ustengungen ze maachen an eng Motivatiounsarbecht ze leeschten.

Wéi gesot, et geet net drëm, fir Konscht zu Fantasiepräisser anzekafen, mee ëm eng seriö a fundéiert Wäertschätzung vum eise professionnelle Kënschtler, eng Unerkennung vum hiren Kreativitéit an ëm déi kulturell Opwärtung vum öffentleche Gebaier.

Datt och e Comité artistique agesat gëtt, fir en Avis zu all Projet ze ginn, ass u sech eng gutt Saach, well een domat déi néideg Berodung, Erfahrung a Kompetenz bei der Auswiel vu Konschtwierker séichert.

Ech géif gären hei op dëser Plaz stellverriedend fir net nëmmen de Staat, mee och fir vill Gemengen, d'Stad Lëtzebuerg erausgräifen, d'Beispill vum der Stad Lëtzebuerg, dat eng laang Traditioun an dësem Beräich huet. Ech denken do u Wierker, an ech si geschwë fäerdeg, Här President, vum Bertrand Ney wéi „Rêve de Pierre“, eng grouss Skulptur an der Groussgaass, dem Wil Lofy seng Hämmlsmarsch-Figuren um Roude Pët, d'Saltimbanques, d'Theaterkënschtler also op der Theaterplaz beim Kapuzinertheater, vum Bénédicte Weis, d'Melusina vum Serge Ecker am Gronn oder déi zwou grouss Toile vum Tina Gillen am Stadhaus.

Der Regierung, Madamm Minister, wëll ech felicitéiere fir dës Initiativ, datt Der se geholl hutt, verbonne mat der Hoffnung, dass no de Wieder und Dote kommen. An dat gesot, soen ech der Rapporteur, der Madamm Djuna Bernard, villmools Merci fir déi geleeschten Aarbecht a ginn natierlech d'Zoustëmmung vu menger Fraktioun, der Fraktioun vum der Demokratescher Partei.

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Bauler. An nächsten ageschriwwene Riedner ass déi honorabel Madamm Simone Asselborn-Bintz. Madamm Asselborn-Bintz, Dir hutt d'Wuert.

Mme Simone Asselborn-Bintz (LSAP) | Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, Konscht an a ronderëm öffentlech Gebaier konsequent an nohalteg ze integréieren ass e wichtige Prinzip.

De Gesetzesprojet, iwwer dee mer dann elo och geschwë wäerten ofstëmmen, stäerkt dës Prinzip. En hält de Staat, d'Gemengen, awer och d'Établissements publics an d'Verantwortung, fir Kënschtler ze ënnerstëtzen an d'Roll vum der Konscht an eiser Gesellschaft ze wierdegen an eeben och ze förderen.

Mir schafen haut en eegestännegt Gesetz fir dat, wat dann allgemeng „Kunst am Bau“ betitelt gëtt. Dës Konscht ass e wichtige Bestanddeel vum eiser Baukultur iwwerhaupt. Ausgeschloss sinn dann awer Gebaier, déi engem industriellen, kommerziellen oder reng techneschen Zweck dëngen.

D'Konschtwierk soll dann och Besuch hunn op d'Funktionalitéit an d'Bedeitung vum Gebai an a ronderëm do, wou et da wäert stoen oder hängen. Ech denken do beispillsweis un d'„Straße der Menschenrechte“ vum israellesche Kënschtler Dani Karavan, dat bei der Extensioun vum Germanischen Nationalmuseum zu Nürnberg gebaut ginn ass. Dëst Wierk, eng Bauskulptur, wou een als Visiteur derduerch kann trëppelen, mécht op d'Noutwendegkeet vum den universelle Mënscherechter an op d'Grausamkeet vu Verbrieche géint d'Mënschlechkeet opmierskam.

Bei der Renovatioun vum der Universitätsbibliothék zu Graz 2019 ass ënnert deem modernen Iwwerbau, deem iwwert d'Hauptgebai erauskuckt, e sougenannte Kupferstich aus der Renaissance reproduzéiert ginn. Dëst Bild weist eng zentral Perspektiv, wéi se an der Renaissance erfonden ginn ass, eeben zu där Zäit, wéi och d'Universitéit vu Graz entstanden ass.

Den Dialog tëscht dem Gebai an dem Konschtwierk ass also en zentraalt Element bei „Kunst am Bau“.

Ech kann Iech dann och vum engem Projet aus menger Gemeng erzielen, dee beim Bau vum eiser CIPA-Residence op der Waassertrap entstanden ass: Do hu mer effektiv och als Gemeng e kleng Conours an d'Liewe geruff, wou mer e Projet zréckbehalen hu vum Lëtzeburger Kënschtler Paul Kirps, deem eis am Haus selwer d'Diere vum den Appartementer vum eise Bewunner entworfen huet. D'Dieren, déi sinn all an ënnerschiddleche Faarwen an och mat Formen drop gemoolt, also drop entstanden, an déi hunn domat dann och e visuellen Erëmkennungsweert fir eis Residenten, wat och ganz wichteg ass fir eeler Leit.

Dat nëmme fir ze soen, dass dës Projet eis souwuel d'Commandé vu Kënschtler fir Produktiounen vum neie Wierker wéi awer och de Kaf vu bestoende Wierker erlaabt.

Mam neie Gesetz vereinfache mer dann och déi administrativ Prozeduren. An ech ginn net op all déi aner Saachen an, déi och d'Rapportrice scho gesot huet.

Mindestens 1 % vum de Baukäschte soll dann eebe fir d'Acquisitioun oder den Opdrag vu Kënschtler virgesi ginn, mat engem Plaffong vu 500.000 Euro pro Bauprojet.

Mat dësem Projet ënnerstëtze mer also eis Konschteen, virun allem déi visuell Konscht, nohalteg an och strukturell. Mir setze mat dësem Konschtprojet och e weidert Puzzlestéck vum Kulturentwécklungsplang, dem KEP, ëm, d'Recommandatioun Nummer 20 nämlech aus dem KEP huet déi Reflexioun iwwer öffentlech Opdrag vu Konschtwierker gefuerdert.

A virun allem surge mer derfir, dass d'Bierger spontan a méi dacks a Kontakt mat Konscht kommen. Dat ass ganz am Sënn vum der LSAP, well d'LSAP, fir déi ass et wichteg, dass den Accès zur Kultur méiglechst an der breeder Gesellschaft stattfënnt an dat och fir méiglechst vill Leit.

Ech ginn dann deemno ganz gären den Accord vum der LSAP-Fraktioun fir dës Projet an ech soen natierlech och Merci der Rapportrice, dem Djuna Bernard, fir hiren ausféierleche Rapport.

Merci fir d'Nolauschteren.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Asselborn-Bintz. An de Mikro ass elo fräi fir den honorabelen Här Fred Keup.

M. Fred Keup (ADR) | Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Härren, ech fänken och u mat engem Merci un d'Madamm Rapportrice Djuna Bernard, net dass ech dat nach duerno vergiessen, wat leider heiansdo geschitt.

Et ass viles gesot ginn hei vu menge Virriedner an ech ka mech deem och just uschlëssen.

Ech mengen, et ass esou, an enger trotzdeem méi moderner Welt, an där mer haut liewen, ass et e bëssen an der Moud, fir Gebaier ze bauen, déi oft funktionell sinn an déi jo oft sterill sinn. Dat sinn da ganz gäre Këschten, déi wäiss sinn, anthrazitt sinn, mat ville Fënsteren, jee, wéi mer dat op ganz ville Plaze kennen hei an der Stad, wéi mer et och an den Uertschaften kennen. Ech mengen, hei si vill Buergermeeschteren, déi dann och oft esou bauen. Et ass vläicht net ëmmer gewollt, mee et ass eeben och an der Moud.

A wann een dat dach awer vergläicht mat enger Baukultur, déi ee vläicht hat viru Joerzénge oder nach vläicht virun honnert Joer, Dir braucht Iech just hei an der Stad ëmzekucken, wéi déi Gebaier ausgesinn, oder och an Ären Uertschaften, wéi déi Gebaier ausgesinn, déi virun honnert Joer gebaut gi sinn, an Dir vergläicht se dann awer mat deenen, déi haut gebaut ginn, dann, mengen ech, ass keen Zweifel drun, dass, estheetesch gesinn, déi vu fréier trotzdeem, also kulturell an estheetesch, dach awer e vill méi héije Wäert hu wéi dat, wat haut gebaut gëtt a wou ech mech heiansdo froen, wéi laang et nach do steet.

Dofir ass et och gutt, dass, wa mer elo esou Saache bauen, mer kucken, dass mer do, soe mer emol, Konscht erabréngen, dass mer dat Ganz iergendwéi opwäerten. An dat hei, dat ass e Gesetz, dat et scho ginn ass, dat elo verbessert ginn ass an dat dat erlaabt an dat et och quasi erzwingt. An dat ass eppes, wat eis als ADR dann och ganz staark um Häerz läit, déi Kultur an déi Konscht, fir déi an eise Gebaier ze hunn, fir héichwäerteg Saachen ze bauen. An duerfir gi mir natierlech ganz gär och hei eisen Accord.

Ech soen Iech Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Keup. An ech ginn d'Wuert weider un déi honorabel Madamm Nathalie Oberweis.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Merci, Här President. Vu mir och e grouse Merci un d'Rapportrice fir den exzellente Rapport. Mir kënnen dës Projet natierlech och just matënnerstëtzen, well en effektiv an eng super gutt Richtung geet an déi öffentlech Gebaier domadder e gutt Beispill weisen an effektiv d'Konscht an déi Konschtschafend immens valoriséiert ginn. Also, mir kënnen dat effektiv just matdroen an och virun allem, well d'Demande natierlech vum den Acteuren vum Terrain kennt. Dofir nach eng kéier e grouse Merci och hefir.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Oberweis. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Sven Clement.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President, och vu mir e grouse Merci fir de mëndlechen a schrëftleche Rapport un d'Rapportrice Djuna Bernard.

Dat heiten ass e Projet, deem erëm eng kéier weist, wéi trist d'Welt ka sinn, wann et keng Konscht gëtt, wann d'Kultur iergendwou relegéiert gëtt a wa mer just nach op eidel a plakeg Mauere géife kucken. An ech mengen, dat ass näischt, wat mer wëllen.

Mir hunn als Deputéiert d'Chance, hei ëmmer an engem Gebai ze setzen, dat eng historiesch Dimension huet, mee all Gebai, dat haut nei gebaut gëtt, kritt iergendwann eng kéier eng historiesch Dimension a sollt dann de préférence net aus eidele Bëtonsmauere bestoen, mee sollt tatsächlech e bëssen och Konscht an domadder och kulturell wäertvoll ginn.

Ech mengen, dofir ass et nëmmen ze begrëssen, datt mer hei dee kloer gesetzleche Kader schafen, fir dat an Zukunft nach weider ze erméiglechen.

Ech soen Iech Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Clement.

D'Regierung huet d'Wuert, d'Madamm Kulturministesch Sam Tanson.

Prise de position du Gouvernement

Mme Sam Tanson, Ministre de la Culture | Jo. Merci, Här President. Merci Iech all fir déi breet Zoustëmmung, déi mech ëmmer erëm freet, am Beräich vun der Kulturpolitik hei an dëser Chamber ze erliewen, wat wierklech weist, dass d'Kultur Iech alleguerter wichteg ass.

Hei mat dësem Gesetzesentwurf wäerte mer eng weider Recommandatioun vum Kulturentwécklungsplang – an zwar d'Nummer 20: „Mener une réflexion prospective sur la loi qui instaure les commandes publiques“ – ëmsetzen.

Wéi si mer virgaangen? Mir hunn net nëmmen eng Analyse critique gemaach vun dem besteeënden Text, op dee schonn am Detail agaange ginn ass vun den Deputéierten, mir hunn och den Echange natierlech gesicht mat der AAPL, also der Associatioun, déi d'Artistes plasticiens zu Lëtzebuerg representéiert, se enk matagebonne fir och d'Elaboratioun vun dësem Text. A si wäerten och enk zesummeschaffe mat der Kommissioun, déi agesat gëtt, fir och déi Projeten ze determinéieren.

Natierlech hu mer och enk mat Bâtiments publics zesummeschafft, déi souwisou och e Bestandteil vun deem heite sinn, well ouni de staatleche Bauhär geet natierlech an deem heiten Domän näischt. An et ass extreem wichteg, dass all déi Leit, déi concernéiert sinn, déi Gebaier bauen, och hei mat u Bord sinn.

(Brouhaha)

An dofir profitéieren ech dovun, dass ech esou vill Gemengeresponsabel hei setzen hunn, fir Iech alleguerter ...

(Coups de cloche de la présidence)

M. Fernand Etgen, Président | Hei, wannechgelift, et misst e bësse méi roueg sinn.

Mme Sam Tanson, Ministre de la Culture | Merci, Här President.

... fir Iech alleguerter och nach eng Kéier drop opmierksam ze maachen, dass et dat Gesetz hei gëtt an dass et eng Beräicherung ass – an ech weess, verschidder vun Iech, déi setze scho vill dorobber –, eng Beräicherung ass, wann Der direkt, wann Der e Projet planzt, en effentleche Projet, mir hunn dat jo nach ausgeweit, wat do drënner fält, dat ass net nëmmen en neit Gebai, mee eeben och e Gebai, dat erneiert gëtt, dass Der direkt matdenkt, wéi do d'Kultur hir Plaz an deem Projet ka fannen.

Do huet jiddwereen drun ze gewannen. Un éischter Stell natierlech den alldeeglechen Utilisateur vun deem Gebai, well et e besonnesche Cachet gëtt, well et zur Reflexioun féiert. Dann natierlech och deen, dee sporadesch an d'Gebai erakënnt, well een nei Saachen entdeckt duerch déi Visitten, déi ee ka maachen, an duerch déi Oeuvren, déi dann an deene Raimlechkeeten ze fanne sinn. A last but wierklech not least och den Artisten. Et ass eng ganz wichteg Remuneratiounsquell fir d'Artisten, et gëtt hinnen d'Méiglechkeet, och groussflächeg ze schaffen, well et oft Projekte sinn, déi et hinnen erlaben, ganz grouss Produktiounen ze maachen, och emol aner Produktiounen ze maachen, soudass et wierklech op villen Niveauen eng gewonne Saach ass, wann een op deen heite Wee geet.

An et gëtt d'ailleurs och elo schonn net nëmmen op staatlecher Säit oder op Gemengesäit, mee et gëtt

och ëmmer méi Initiativen am Privaten, fir op dee Wee hei ze goen. Et ass och zum Beispill den OAI, deen huet och reegelméisseg ..., si haten elo nach kierzlech erëm eppes ageweit, an ech kommen dofir op déi Fro vun den Architekten zrëck, wou se an hire Lokaler och Konscht integréieren, Appelle maachen, och schonn Table-ronden zu deem Sujet organiséiert hunn, fir eeben och ëmmer méi déi privat Bauträger ze sensibiliséieren an ze kucken, awéifern een net d'Konscht och kann a privat Projeten integréieren.

VLäicht just eng Klamer zu der Valeur vun der haiteger Architektur: Ech hu wierklech e Problem domat, wann een dat esou pauschaliséiert seet a seet, dass d'Architektur vun haut näischt wäert wier. Mir hu formidabel Architekten, déi immens Gebaier an och ganz nohaltege Gebaier bauen, wou et wierklech net drëms geet, se an zéng Joer erëm ofzerappen. An dat mussen mer alleguerter zesummen ënnerstëtzen, dass mer eng Architektur hunn, déi mer och an 30 Joer, 40 Joer wäerte wëlle schützen, well et net just déi Saache sinn, déi al sinn, déi qualitativ héichwäerteg sinn, mee natierlech och zäitgenëssesch exzellent Aarbechte gelescht ginn.

M. Charles Margue (déi gréng) | Très bien!

Mme Sam Tanson, Ministre de la Culture | Et ass wierklech eppes, wou mer alleguerter zesumme sollte kucken, fir dat héichzehalen. Et ass och eppes, wat de Gebaier kann eng Séil ginn oder och de Gebaier vu bause kann eng Séil ginn. Wann Der d'Gebai vun der Chambre des Salariés zum Beispill op der Gare gesitt, mat dem Claudia Passeri hirem „Sous le haut patronage de nous-mêmes“, eppes wat ganz markant ass, wat sécherlech och mëttlerweil d'Quartiersbild do markéiert. Wann Der gesitt, mir hu kierzlech den Uerschterhaff, deen neie Prisong ageweit, do hutt Der am Besucherraum e Wierk vum Paul Kirps, dat formidabel ass. Mir hate kierzlech am Laboratoire national de santé d'Wierk vun der Simone Decker ageweit. Dat heescht, et si wierklech Wierker, déi extreem eppes bäidroen zu de Gebailechkeeten, fir déi mer eis och vill Méi ginn, fir déi sou gutt wéi méiglech fir d'Utilisateuren ze bauen.

Dofir merci Iech all fir déi breet Ënnerstëtzung.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Kulturministesch Sam Tanson. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7963. Den Text steet am Document parlementaire 7963e.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7963 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Da maache mer elo de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass mat 59 Jo-Stëmmen, enger Nee-Stëmm a kenger Abstentioun ugeholl.

Résultat définitif après redressement : le projet de loi 7963 est adopté à l'unanimité des 60 votants.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Max Hengel), MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par Mme Martine Hansen), Claude Wiseler (par M. Félix Eischen) et Michel Wolter ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusti Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener (par M. Yves Cruchten), MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

6. 8118 – Projet de loi portant approbation de l'« Agreement between the Grand Duchy of Luxembourg and the Kingdom of Denmark on the statistical transfers of energy from renewable sources under directive 2018/2001/EC », fait à Luxembourg, le 3 octobre 2022

Deen nächste Punkt um Ordre du jour ass de Projet de loi 8118, en Accord mat Dänemark iwwer statistesch Transferte vun Energie, déi aus erneierbaren Energiesourcë produzéiert ginn. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. An de Rapportier ass den honorabelen Här François Benoy, deen elo d'Wuert kritt. Här Benoy.

Rapport de la Commission de l'Environnement, du Climat, de l'Énergie et de l'Aménagement du territoire

M. François Benoy (déi gréng), rapporteur | Villmools merci, Här President. Dir Dammen an Hären, Här Minister, mam Gesetzesprojet 8118, deen ech Iech elo presentéieren, gëtt d'Chamber d'Approbatioun zum Accord vu Lëtzebuerg mat Dänemark iwwert de statisteschen Transfert vun erneierbaren Energien, deen den 3. Oktober 2022 ënnerschriwwen gouf.

Et geet ëm maximal 4.800 Gigawattstonne grénge Stroum, dee mir eis fir d'Joren 2021 bis 2025 urrechnen kënnen loosse. Dëst fir eng Enveloppe vu 66,24 Milliounen Euro iwwert de Klima- an Energiefong.

Mir kafen op d'mannst 2.400 Gigawattstonne fir e Präis vun 33,12 Milliounen Euro, déi sech follgendermoossen opdeelen: 800 Gigawattstonne fir e Präis vun 11,04 Milliounen Euro fir 2021. 1.200 Gigawattstonne fir e Präis vu 16,56 Milliounen Euro fir d'Joer 2022. A 400 Gigawattstonne fir e Präis vu 5,52 Milliounen Euro fir d'Joer 2025.

D'Suen, déi mir un Dänemark bezuelen, ginn an nei Projeten am Beräich vun erneierbaren Energien investéiert, ënner anerem an déi éischt Energieinsel op der Welt an an Offshore-Wandmiller am dänesche Mier, awer och an d'Entwécklung vu gréngem Waasserstoff.

Dänemark huet säin nationaalt Zil an der Produktioun vun erneierbaren Energie schonn iwwerschritt a kann dofir grénge Stroum un ons verkafen, dee Lëtzebuerg dann zougerechent gëtt.

Wichteg ass hei, nach eng Kéier unzemerken, dass et sech net ëm physische Stroum handelt, mee ëm statistesch Donnéeën, déi mir als Land ugerechent kréien.